

RIKTLINJE FÖRSÖRJNINGSSTÖD och EKONOMISKT BISTÅND I ANDRA FALL

enligt 4:1, 2 och 3 SoL

Dokumenttyp RIKTLINJE	Dokument-ID BAS 2016/848	Datum för beslut 2015-11-26, §
Beslutsinstans BAS nämnd	Dokumentansvarig	Reviderad/Uppdaterad 161201
Dokumentet gäller Tillsvidare		

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Mål för försörjningsstöd och bistånd i andra fall enligt Socialtjänstlagen (SoL).....	5
1.1.1	Mål för försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen - rätten till bistånd (kap 4)5	
1.1.2	Kommunens yttersta ansvar (kap 2)	5
1.1.3	Barnperspektiv.....	6
1.2	Beslut om försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt	6
1.3	Återkrav av utgivet ekonomiskt bistånd enligt 9 kap SoL	7
1.4	Omfattningen av bistånd till försörjningsstöd och till livsföring i övrigt ..	7
1.5	Innebörden i begreppet sammanboende	8
1.6	Försörjningsskyldighet.....	8
1.6.1	Försörjningsskyldighet för annans barn	8
2	Bistånd till försörjning, 4:1 och 3 § SoL, (försörjningsstöd).....	8
2.1	Rätt till bistånd till sin försörjning, försörjningsstöd	8
2.1.1	Den enskildes ansvar	8
2.1.2	Arbetslösa.....	9
2.1.3	Arbetslös under 25 års ålder	10
2.1.4	Studerande	11
2.1.5	Feriejobb/sommarjobb.....	12
2.1.6	Försörjningsstöd vid utlandsvistelse.....	12
2.1.7	EU/EES medborgare	13
2.2	Riksnorm.....	14
2.2.1	Norm vid umgänge med barn	14
2.2.2	Matnorm.....	14
2.2.3	Kosttillägg	15
2.3	Bostad.....	15
2.3.1	Bostadsnorm	15
2.3.2	Inneboende.....	16
2.3.3	Egen bostad till ungdomar under 23 år	16
2.3.4	Beräkning av boendekostnad i egen fastighet och bostadsrätt.....	17
2.3.5	Bistånd till hyra under institutionsvistelse	17
2.3.6	Hyrköp	17
2.3.7	Skäligt rådrom för bostadsbyte	17
2.3.8	Tillfälligt boende.....	18
2.4	Hushållsel	18
2.5	Hemförsäkring	18
2.6	Arbetsresor	19
2.7	Avgift för arbetslöshetskassa/fackförening	19

3	Bistånd till livsföringen i övrigt, 4:1 SoL.....	19
3.1	Läkarvård och tandvård.....	19
3.1.1	Läkarvård, tandvård och medicin	19
3.1.2	Sjukhusvård	20
3.1.3	Sjukresor.....	20
3.2	Glasögon/kontaklinser	20
3.3	Hemutrustning (möbler och husgeråd)	21
3.3.1	Allmänt.....	21
3.3.2	Riktlinjer	21
3.4	Flyttkostnader	22
3.4.1	Flyttstädning	22
3.4.2	Magasineringskostnad.....	22
3.5	Sanering av bostad.....	23
3.6	Resor	23
3.6.1	Umgängesresor	23
3.6.2	Lokala resor/rehab.....	23
3.7	Personliga kostnader vid institutions/sjukhusvistelse (fickpengar)	24
3.8	Kostnader vid ansökan om skilsmässa	24
3.9	Advokatkostnader och rättshjälp	24
3.10	Förebyggande och rehabiliterande insatser	24
3.10.1	Bistånd till anskaffande av ID-kort.....	24
3.10.2	Trygghetslarm.....	25
3.11	Begravningskostnader	25
3.11.1	Begravningskostnad	25
3.11.2	Kostnad i samband med närståendes begravning	25
3.12	Riktade insatser till barnfamiljer	25
3.12.1	Spädbarnsutrustning	25
3.12.2	Barns inkomster.....	26
3.12.3	Bistånd till Dator	26
3.12.4	Bistånd till ungdomar som tar studenten	26
3.12.5	Extra försörjningsstöd till jul.....	26
3.12.6	Födelsedagspeng	26
3.12.7	Fritidsaktivitet för barn med långvarigt försörjningsstöd	27
3.12.8	Ungdomar som beviljats eget boende	27
4	Skulder.....	28
4.1	Hyresskulder/elskulder	28
4.2	Boende och vräkning barnfamiljer.....	28
5	Inkomster och förmögenhet	29
5.1	Inkomster	29
5.1.1	Inkomst och beräkningsperiod	30
5.2	Kapital och andra tillgångar	30
5.2.1	Skadestånd och försäkringsersättningar	30
5.2.2	Barn och ungdomars tillgångar	30

5.2.3	Fastigheter	31
5.2.4	Bil innehav	31
5.2.5	Tillgångar som kan undantas	31
6	Sakinnehållsförteckning	32

1 Inledning

Syftet med riktlinjerna är likabehandling när det gäller bidragsnivån. Riktlinjerna anger vad som är skälig levnadsnivå men enligt Socialtjänstlagen (SoL) ska en individuell behovsprövning alltid göras och om särskilda skäl föreligger motiverar detta avsteg till riktlinjerna. Utgångspunkten vid individuell behovsprövning är vad som skiljer den enskilde från andra i samma situation med hela kommunen som jämförelseunderlag. Även de krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter dennes individuella förmåga och förutsättningar. Genom det ekonomiska biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbeten till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare på orten i allmänhet har råd att kosta på sig. Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå utöver riksnormen anges i socialtjänstlagen och dess förarbeten. Vägledning till beslut kan inhämtas från Socialstyrelsens allmänna råd och Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd. Vägledning kan också erhållas från prejudicerande domar.

1.1 Mål för försörjningsstöd och bistånd i andra fall enligt Socialtjänstlagen (SoL)

1.1.1 Mål för försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen - rätten till bistånd (kap 4)

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt på de villkor som anges i 4 kap SoL.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Syftet med biståndet skall vara att avhjälpa en ekonomisk bristsituation. Det är för detta syfte normen för bistånd är utarbetad. Bistånd kan även ha förebyggande och/eller rehabiliterande syfte. Den enskilde skall stå till arbetsmarknadens förfogande för att ha rätt till bistånd eller ha skäl till att inte stå till arbetsmarknadens förfogande

1.1.2 Kommunens yttersta ansvar (kap 2)

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän. Förtydligande av vistelsebegreppet finns att läsa i cirkulär från Sveriges Kommuner och Landsting nr 11:29 och i Socialstyrelsens handbok.

Efterföljande bestämmelser är endast att betrakta som vägledande vid beslut om bistånd av olika slag i det enskilda fallet. Bestämmelserna skall tillämpas inom ramen för socialtjänstlagen och med beaktande av dess bestämmelser om helhetssyn och flexibilitet.

1.1.3 Barnperspektiv

I hushåll där det finns barn och ungdomar skall deras situation alltid uppmärksammas.

BAS-nämnden ska bevaka barns behov särskilt inom områdena, bostad, umgänge med föräldrar, hälsa, fritidsaktiviteter och ungdomars ferieinkomster. BAS-nämnden ska vid långvarigt ekonomiskt bistånd (6 månader under en 12-månadersperiod) i samarbete med föräldrarna uppmärksamma barnets behov och situation med tydlig koppling till den ekonomiska situationen. I dokumentationen bör framgå hur barnets behov beaktats och vilka eventuella överväganden som gjorts samt hur detta påverkat beslutet (barnperspektiv), både vid negativa och positiva beslut.

1.2 Beslut om försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt

Enligt 4 kap socialtjänstlagen förutsätts att biståndet utges efter beslut i socialnämnden. I Kramfors kommun fattas besluten av BAS-nämnden.

BAS-nämnden kan delegera vissa beslut till tjänstemännen inom förvaltningen och i riktlinjerna finns detta reglerat. Då ett beslut inte är delegerat ska detta beslutas i BAS-nämnden.

Om ett ärende är av principiell karaktär kan det lyftas till socialutskottet för vägledning, även om kostnaderna ligger inom tjänstemännens delegeringsgräns.

En ansökan om försörjningsstöd skall alltid leda till ett beslut. Om ansökan avslås ska besvärshänvisning lämnas och den sökande ska informeras om möjligheten att överklaga beslutet till Förvaltningsrätten. Handläggare ska vid behov hjälpa till och formulera överklagan.

Om en besvärsskrivelse i ärende inkommer skall handläggaren göra en omprövning om det framkommit nya uppgifter som visar att beslutet varit oriktigt. En överklagan skall behandlas skyndsamt, inom en vecka skall beslutet omprövas eller lämnas vidare till Förvaltningsrätten för prövning.

Ungdomar som fyllt 15 år har rätt att själva söka bistånd. Ansökan måste utredas och prövas. Kontakt måste tas med vårdnadshavarna, men detta får ej ske mot den unges vilja. Om föräldrarna inte får kontaktas kan detta leda till att ansökan inte kan prövas p.g.a bristfälligt utredningsunderlag. I andra fall skall hela familjens ekonomiska situation belysas

Delegation

1.3 Återkrav av utgivet ekonomiskt bistånd enligt 9 kap SoL

Ekonomiskt bistånd kan beviljas mot återkrav. Återkrav skall användas restriktivt.

Ekonomiskt bistånd kan återkrävas som har lämnats

Socialsekreterare

1. som förskott på en förmån eller ersättning
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över, hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än som avses i 4:1 SoL, utöver skälig levnadsnivå, får nämnden återkräva hjälpen, om den getts under villkor om återbetalning.

Socialsekreterare

Eftergift av ersättningsskyldighet enligt ovan.

Enhetschef

1.4 Omfattningen av bistånd till försörjningsstöd och till livsföring i övrigt

Försörjningsstödet består av två delar. Dels den schablonberäknade riksnormen(1), som är lika för alla, dels de poster som varierar individuellt(2). Försörjningsstödet (bistånd till försörjning) lämnas för skäliga kostnader för de poster som

- ingår i riksnorm
1. Livsmedel
Kläder och skor
Lek och fritid (i fritidskostnaden ingår även kostnad för mobiltelefon)
Förbrukningsvaror
Hälsa och hygien
Dagstidning/telefon/TV-avgift
 2. Boende
Hushållsel
Hemförsäkring
Arbetsresor/söka-jobb-resor
Medlemskap i arbetslöshetskassa

Bistånd kan också lämnas, i enlighet med delegationsordning, till den enskildes livsföring i övrigt.

Det kan innebära:

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård
- Glasögon
- Hemutrustning
- Dator
- Startavgift för modem
- Kläder för speciella behov
- Flyttkostnader

Sanering av bostad
Spädbarnsutrustning
Resor
Personliga kostnader vid institutions/sjukhusvistelse
Kostnader för ansökan om skilsmässa, Tingsrätt
Förbyggande och rehabiliterande omkostnader
Begravningskostnader
Skulder

Undantag: bistånd lämnas inte till kostnader för psykoterapi, alternativ medicinsk behandling eller andra sjukvårdande insatser.

1.5 Innebörden i begreppet sammanboende

I begreppet sammanboende kan inrymmas flera former av bostadsgemenskap, t ex äkta makar, registrerade partner, sambor, barn och ungdomar under 21 år som föräldrarna är underhållsskyldiga för, föräldrar och vuxna barn, syskon, storfamiljer mm.

De flesta sammanboendeformerna innebär att man bildar hushållsgemenskap varvid levnadsomkostnaderna för personerna, som ingår, sjunker. Hushållsgemenskap föreligger från sammanflyttningsdagen, vilket innebär att de gemensamma kostnaderna för boende etc. delas. Den personliga normen kvarstår om exempelvis två kamrater delar på en lägenhet.

Ensamstående förälder, som tillsammans med sina barn bor i sitt föräldrahem, skall, gemensamt med barnen, räknas som en familj.

1.6 Försörjningsskyldighet

Makar är försörjningsskyldiga gentemot varandra enligt 6 kap 1-2§ ÄktB. Försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll.

1.6.1 Försörjningsskyldighet för annans barn

Den som bor tillsammans med ett barn utan att vara vårdnadshavare eller förälder är underhållsskyldig mot barnet om man är sammanboende med förälder/vårdnadshavare.

Om det finns särskilda skäl kvarstår underhållsskyldigheten även sedan barnet flyttat hemifrån. Underhållsskyldigheten bestäms på samma sätt som för förälder men gäller inte den del barnet kan få i underhåll från den förälder som inte bor tillsammans med den underhållsskyldige.

2 Bistånd till försörjning, 4:1 och 3 § SoL, (försörjningsstöd)

2.1 Rätt till bistånd till sin försörjning, försörjningsstöd

2.1.1 Den enskildes ansvar

Vid prövningen av rätt till ekonomiskt bistånd ingår prövning om behovet kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde kan ha rätt till bistånd till sin försörjning om han efter egen förmåga bidrar till sin egen försörjning. Det innebär att var och en i första hand är skyldig att själv försöka tillgodose sina behov, att planera sin ekonomi och att det ekonomiska biståndet ska vara en tillfällig hjälp.

I detta ingår att söka de bidrag som den sökande kan vara berättigad till såsom exempelvis bostadsbidrag, studiebidrag och arbetslöshetsersättning. Den som kan arbeta skall söka arbete, i första hand heltidsarbete och vara inskriven hos arbetsförmedlingen. Att vara aktivt arbetsökande ställer krav på att man under hela månaden söker kvalificerade och okvalificerade arbeten inom pendlings avstånd från Kramfors. Den sökande skall erbjudas sysselsättning som anordnas för arbetslösa, kompetenshöjande verksamhet o.s.v.

Ekonomiskt bistånd beviljas generellt inte till egna företagare då företaget generellt räknas som en realiserbar tillgång. Den enskilde skall avregistrera firman, alternativt registrera firman som vilande och återkalla F-skattsedeln samt skriva in sig på arbetsförmedlingen och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att kunna bli berättigad till ekonomiskt bistånd. I enlighet med Arbetslöshetskassan/Arbetsförmedlingens riktlinjer räknas inte en egen företagare stå till arbetsmarknadens förfogande så länge han inte lämnat in intyg på att den personliga verksamheten i rörelsen upphört. Sökanden såsom konstnärer, författare, artister och frilansarbetare, s.k fria kulturarbetare, har ofta F-skattsedel då detta ofta är ett krav från deras uppdragsgivare. En ansökan om försörjningsstöd skall prövas på samma sätt som andra hel- eller deltidsarbetslösa.

De allmänna reglerna om möjligheten att ställa krav på biståndssökande kan inte i samma utsträckning användas för människor med allvarliga missbruksproblem eller svår psykisk ohälsa. För att socialtjänsten ska ställa andra krav än normalt så ska problematiken vara allvarlig och omfattande. Personer som av socialtjänsten bedöms av sociala eller medicinska skäl förhindrade att söka arbete har oftast behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten eller från landstinget.

När det gäller personer som helt eller i stor utsträckning vägrar medverka i socialtjänstens arbete för att utarbeta en arbetsplan så kan detta dock utgöra grund för att reducera biståndet.

Tillgångar, såväl ekonomiska som realiserbara, tas med när rätten till bistånd bedöms.

2.1.2 Arbetslösa

För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den sökande stå till arbetsmarknadens förfogande.

Socialsekreterare

Det innebär att den enskilde är inskriven på arbetsförmedlingen, aktivt söker arbete samt vid behov deltar i kompetenshöjande verksamhet ordnad av kommunen, svenskundervisning eller annan lämplig insats.

Socialtjänstlagen ger nämnden möjlighet att erbjuda den som uppbär försörjningsstöd praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som villkor för försörjningsstödet, om den enskilde inte kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. De kompetenshöjande åtgärderna ska utformas i samråd med den enskilde och arbetsförmedlingen och utgå från den enskildes behov. Det innebär att socialnämnden inte kan kräva deltagande i sådan verksamhet från första dagen som bistånd ges för. Den enskildes förutsättningar och behov måste först utredas. Dessa krav kan också ställas på studerande under studieuppehåll.

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 kap 4 § SoL får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas.

Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

Frågan om försörjning till arbetslösa bör lösas genom arbetslöshetsförsäkringen (a-kassa/alfa) och annat arbetsmarknadsstöd.

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd då den enskilde valt att ställa sig utanför trygghetssystemet vid arbetslöshet, inträder rätten till bistånd efter tre månader.

Försörjningsstöd kan utgå till arbetslösa som inte är berättigade till a-kassa/alfa eller annat arbetsmarknadsstöd. Innan försörjningsstöd beviljas den sökande, skall denne kunna styrka att han sökt men inte kunnat få arbete genom t ex arbetsförmedlingen.

2.1.3 Arbetslös under 25 års ålder

Socialtjänstlagen ger nämnden möjlighet att erbjuda den som uppbär försörjningsstöd praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som villkor för försörjningsstödet, om den enskilde inte kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Nämndens inriktning är att det är särskilt viktigt att alla personer i åldern 18-25 år, som ej har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadsåtgärd, skall remitteras till arbetsmarknadsenheten för att erhålla praktik eller annan kompetenshöjande insats.

De kompetenshöjande åtgärderna ska utformas i samråd med den enskilde och arbetsförmedlingen och utgå från den enskildes behov. Det innebär att socialnämnden inte kan kräva deltagande i sådan verksamhet från första dagen som bistånd ges för. Den enskildes förutsättningar och behov måste först utredas.

Socialsekreterare

Delegation

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 kap 4 § SoL, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

Vid bedömning av behovet av försörjningsstöd för arbetslösa ungdomar upp till 18 år, som bor i föräldrahemmet, skall hänsyn tas till föräldrarnas inkomst. Vid fastställande av biståndsbehovets storlek skall normbelopp för ungdomar 15-18 år tillämpas. Ansöker ungdom som inte fyllt 18 år, skall alltid föräldrarna kontaktas innan prövning sker. Föräldrarnas försörjningsförmåga bör utredas utifrån föräldrars försörjningsplikt.

Underhållsskyldigheten upphör då barnet fyller 18 år eller vid en senare tidpunkt när den unge slutar gymnasieskolan, dock senast vid 21 års ålder.

2.1.4 Studerande

Utgångspunkten är att vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigade till försörjningsstöd. Vuxenutbildning ska finansieras genom det statliga studiemedelssystemet eller med aktivitetsstöd via arbetsförmedlingen.

Försörjningsstöd kan i vissa fall utgå till vuxna studerande på grundskolenivå, gymnasienivå eller vid SFI-studier om studierna är en förutsättning för framtida arbete. Den enskilde skall ändå alltid söka studiemedlets bidragsdel.

Vuxna studerande som har reella möjligheter att utan studier få ett arbete de kan försörja sig på behöver inte omgående avbryta studierna för att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Studieavbrottet ska kunna genomföras på ett sådant sätt att det inte medför alltför stora svårigheter att återuppta studierna vid ett senare tillfälle. Däremot kan krav ställas på att den enskilde ska vara aktivt arbetssökande under tiden studierna avslutas.

Ovanstående gäller under följande förutsättningar:

- Om studiefinansiering genom CSN, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller annan möjlig instans har prövats och avslagits. Studielån behöver inte sökas för studier på grundskolenivå.
- Studerande kan under sommarferier beviljas försörjningsstöd under förutsättning att vederbörande är arbetslös och aktivt söker arbete. Försörjningsstöd kan även utgå i avvaktan på första lön om anställningsintyg uppvisas.

Socialsekreterare

Delegation

- De som studerar på gymnasienivå och är berättigade till underhållsstöd har möjlighet att få fortsatt underhållsstöd från 18 år till fyllda 20 år. Ensamstående förälder har rätt till underhållsstöd. Ansökan om underhållsstöd eller förlängt underhållsstöd görs hos försäkringskassan.
- Föräldrar har försörjningsskyldighet för ungdomar under hela deras skoltid även om de går i skolan efter fyllda 18 år, dock längst tills 21 års ålder. Underhållsskyldigheten gäller även om den unge gjort studieuppehåll.
- Föräldrar är inte försörjningsskyldiga för barnens eventuella barn.

Studerande vid högskola och universitet har inte rätt till ekonomiskt bistånd annat än möjligen under studieuppehåll.

Ungdomar som beviljats eget boende av BAS-nämnden, även ensamkommande flyktingbarn/ungdomar kan studera med försörjningsstöd på gymnasienivå, dock längst till 21 års ålder. Behovet kan därefter tillgodoses via studielån.

För ungdomar som saknar grundskolekompetens kan bistånd utgå om behovet inte kan tillgodoses genom studiemedel. Studierna skall då ingå i planering tillsammans med Arbetsförmedlingen och en tydlig Genomförandeplan skall upprättas

2.1.5 Feriejobb/sommarjobb

De unga som är aktuella och blir prioriterade för kommunens feriejobb får behålla de extra pengar som feriejobbet ger utan att det räknas med som en inkomst i familjens hushåll.

Är en person sjuk mer än fem dagar krävs läkarintyg.

Från och med första juli 2013 får hemmavarande barn och skolungdomars inkomster ej räknas med innan de överstiger ett prisbasbelopp per år (se Socialstyrelsens Meddelandeblad nr 7/2013).

2.1.6 Försörjningsstöd vid utlandsvistelse

Huvudprincipen är att försörjningsstöd inte beviljas vid utlandsvistelse. Bosättningskommunen är dock skyldig att pröva ärendet och göra en sedvanlig individuell bedömning, ansvaret kvarstår enligt 2 a kap. 3 § SoL.

Försörjningsstöd kan beviljas en månad efter hemkomsten till Sverige.

Vid undantagsfall kan det finnas rätt till bistånd vid vistelse utomlands. Ansökan beviljas enligt 4 kap 2 § SoL.

Socialsekreterare

Socialsekreterare

Enhetschef

Delegation

2.1.7 EU/EES medborgare

EU/EES medborgare har en långtgående rätt att vistas i Sverige och om de har uppehållsrätt ska de behandlas på samma sätt som värdlandets egna medborgare avseende socialt bistånd. Kommunen måste pröva en ansökan för den EU/EES medborgare som har uppehållsrätt i Sverige. Enligt socialtjänstlagen räcker det att man vistas i Sverige för att man ska ha rätt att få en ansökan om ekonomiskt bistånd prövad till exempel i en akut situation.

Socialsekreterare

För att efter tre månader ha uppehållsrätt ställs vissa krav.

Som stöd för prövningen kan de registreringsbevis som utfärdas av Migrationsverket för vissa kategorier användas. När det gäller arbetssökande krävs ingen sådan registrering.

Socialtjänsten måste därför i dessa fall bilda sig en egen uppfattning om huruvida en EU/EES medborgare som uppger sig vara arbetssökande uppfyller de krav som ställs för att ha uppehållsrätt i Sverige som arbetssökande. Kraven innebär att man skall vara aktivt arbetssökande och ha en reell möjlighet att få arbete. Bedömningen bör göras i samråd med Arbetsförmedlingen.

Socialtjänstens praxis att personer som saknar hemvist i en kommun och vistas tillfälligt i en kommun endast har rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation och den praxis har i RÅ 1995 ref 70 bekräftats avseende personer med hemvist i annat land som vistas tillfälligt i en svensk kommun.

Socialsekreterare

När det gäller personer som bedöms som icke aktiva, dvs personer som inte är att anse som arbetstagare, egenföretagare, arbetssökande och deras familjer, ställs krav på tillräckliga tillgångar och heltäckande sjukförsäkring för att undvika att personer som använder sig av den fria rörligheten blir en belastning för den mottagande statens sociala biståndssystem. De har även en skyldighet att registrera sig hos Migrationsverket om de avser att stanna här längre än tre månader.

Med tillräckliga tillgångar menas att EU/EES-medborgare löpande har tillgång till pengar så att de kan försörja sig utan att vara en belastning för det sociala biståndssystemet. Det är alltså fråga om en persons kontinuerliga försörjning.

Trojani-domen av EG-domstolen visar att om en person som inte är ekonomiskt aktiv befinner sig i en sådan situation att denne måste söka socialt bistånd, är just detta ett tecken på att tillräckliga tillgångar inte finns, och därmed föreligger heller inte uppehållsrätt.

Delegation

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, tex turister, affärsresande och säsongarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. En nödprövning kan dock bli aktuell. Efter 3 månaders vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd.

Asylsökande skall alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt lag om mottagande av asylsökande m.fl (LMA).

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en så kallad nödprövning göras om den sökande hävdar att nödsituation föreligger. Enhetschef

2.2 Riksnorm

Utgår från den av regeringen årliga fastställda belopp. Fördelning av riksnormen i olika poster, se bilaga "Fördelning av riksnorm".

2.2.1 Norm vid umgänge med barn

I första hand ska vårdnadshavarna göra upp om de ekonomiska förhållandena mellan sig. Socialtjänsten ska enligt barnkonventionen stimulera umgänge med båda parter. Om det finns ekonomiska hinder, som parterna inte kan lösa, ska socialtjänsten göra umgänget möjligt.

Socialsekreterare

Matnorm beviljas för barnet vid umgänge upp till 14 dagar/mån. Vid längre tids umgänge beviljas full norm för barnet. Full norm kan beviljas för barn och ungdomar i samband med deras vistelse hos umgängesförälder boende i Kramfors. Förutsättningen är att umgängesföräldern uppbär försörjningsstöd eller har inkomst i nivå med norm. I första hand skall dock undersökas om föräldrarna kan bistå varandra. Bistånd kan beviljas för max det antal dagar som umgänget skall ske enligt dom eller avtal.

2.2.2 Matnorm

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en så kallad nödprövning göras om den sökande hävdar att nödsituation föreligger. Ekonomiskt bistånd till akuta behov för livsmedel kan beviljas enligt 4:1 SoL efter individuell prövning. Möjlighet till återkrav skall undersökas. Vid prövningen ska hänsyn tas till om det finns barn i hushållet och deras situation ska särskilt uppmärksammas. Om behovet av akut bistånd är upprepat och det finns barn i hushållet ska särskilt uppmärksammas om behovet kan vara ett uttryck för att det finns brister i föräldraförmågan. Finns en oro för detta skall en anmälan göras till mottagningen Barn/Unga.

Socialsekreterare

Matnorm kan i undantagsfall beviljas enligt 4:2 SoL för sökande som redan erhållit försörjningsstöd, men som av någon anledning står helt utan medel för sin försörjning.

Delegation

2.2.3 Kosttillägg

Kosttillägg utöver riksnorm kan beviljas i vissa fall. Skälet till behov av särskild kost ska alltid styrkas med läkarintyg. Det ska framgå av läkarintyget hur länge läkarens bedömning gäller.

Tillägg kan beviljas enligt konsumentverkets beräkningar av förhöjda matkostnader vid olika kostbehov.

Socialsekreterare

2.3 Bostad

2.3.1 Bostadsnorm

Utgångspunkten vid bedömning av skälig boendekostnad och boendestandard ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig.

Om biståndsbehovet bedöms bli kortvarigt, max 3 månader, bör den faktiska boendekostnaden godtas. Om biståndsbehovet blir längre så bör man pröva om den faktiska kostnaden är skälig.

Försörjningsstöd lämnas till hyra med eventuellt tillägg för uppvärmning av bostaden och övriga omständigheter som anses som skäliga. BAS-förvaltningen bör för andra boendeformer t ex husvagn, båt eller hotell beräkna den faktiska boendekostnaden efter omständigheterna i varje enskilt fall.

Avgift för parkeringsplats eller garage som ingår i hyran godtas endast om den sökande inte kan välja bort kostnaden. Avgift för medlemskap i hyresgästföreningen godtas inte. Kostnader för kabel-TV och andra tillval ska inte godtas annat än om sökande inte kunnat styra tillvalet. Hyrestillägg för lägenhetsunderhåll som beställs under den period sökanden har bistånd ska inte godtas.

Högsta godtagbara boendekostnad (2015), inklusive driftskostnader:

Ungdomar, ej fyllda 25	3 830:-
1 - 2 vuxna	720:-
1 - 2 vuxna + 1 barn	5 290:-
1 - 2 vuxna + 2-4 barn	6 320:-
1 - 2 vuxna + 5 barn eller fler	6 790:-
Inneboende, max	2,2 % av prisbasbeloppet (f.n ungefär 1 000:-)

Högsta godtagbara boendekostnader omräknas varje år utifrån resultatet av hyresgästföreningens förhandlingar.

Delegation

2.3.2 Inneboende

För en inneboende som inte är släkting med bostadsinnehavaren bör bostadskostnaden vara den hyra som avtalats och betalats fram till ansökan om bistånd. En skriftlig hyresöverenskommelse skall alltid uppvisas. Den inneboende bör betala för de rum han/hon hyr, hyreskostnaden skall divideras med antal rum i lägenheten. Personen räknas som ensamstående men de gemensamma hushållskostnaderna skall beräknas utifrån antalet boende i hushållet.

Socialsekreterare

Huvudprincipen är att ungdomar som inte har flyttat hemifrån någon gång inte har rätt till boendekostnad när de bor kvar i föräldrahemmet.

När föräldrar förlorat bostadsbidrag/bostadstillägg kan en hemmaboende ungdom som slutat gymnasiet få hyresdel beviljad för den del som bostadsbidraget/bostadstillägget sjunker under förutsättning att det finns syskon kvar i hushållet. Ungdomen ansvarar för att visa underlag.

När den unge varit självförsörjande och endera bott i egen bostad minst tre månader i följd eller i minst sex månader innan ansökan betalat del av hyra i föräldrahemmet kan försörjningsstöd utgå med 2,2 % av prisbasbeloppet (f.n. högst 1000: -), under förutsättning att det finns en skriftlig hyresöverenskommelse som kan uppvisas.

När föräldern är aktuell för försörjningsstöd räknas andel av hyra som inkomst vid den ekonomiska beräkningen för föräldern, under förutsättning att den unge har förutsättningar att betala eller har rätt till försörjningsstöd för inneboendehyra.

Personer som delar bostad och där det är fler än två mantalsskrivna på bostaden skall billigaste boendekostnad beräknas.

Boendekostnaden per inneboende person i dessa fall skall aldrig överstiga 2,2 % av prisbasbeloppet (f.n. ca 1000: -). Exempel 1: 5 personer är mantalsskrivna på en lägenhet, då delas hyran med 5. Exempel 2: 2 personer är mantalsskrivna på en lägenhet, då får inneboende beviljad hyreskostnad på maximalt 2,2 % av prisbasbeloppet (f.n. ca 1000: -).

2.3.3 Egen bostad till ungdomar under 23 år

För ungdomar/unga vuxna som saknar egen inkomst, ska inte ekonomiskt bistånd till boendekostnad för egen bostad beviljas, såvida det inte finns särskilda skäl.

Enhetschef

För ungdomar/unga vuxna under 23 år skall behovet särskilt utredas och bedömas. Dessa särskilda skäl kan vara problemfyllda relationer i hemmet, sjukdom hos föräldrar mm. Undantag görs om den unga vuxna varit självförsörjande, efter fullgjorda gymnasiestudier och bott i egen bostad i minst sex månader i följd innan ansökan. Då skall ingen särskild utredning göras.

Delegation

Om den unge beviljas kostnader för egen bostad på grund av särskilda skäl, skall vid bedömningen vägas in den enskildes egen förmåga att själv kunna klara boendekostnaden i framtiden, dvs bostaden bör ha en rimlig hyra.

Föräldrars försörjningsförmåga skall alltid prövas när den unge studerar på grundskola eller gymnasium och är under 21 år (enligt Föräldrabalken).

2.3.4 Beräkning av boendekostnad i egen fastighet och bostadsrätt

Följande utgifter inräknas:

Socialsekreterare

- räntekostnader
- månadsavgift för bostadsrätt
- villa/bostadsrättsförsäkring
- uppvärmning
- VA-avgifter
- samfällighetsavgift
- sophämtning
- vägavgift
- sotning
- tanktömning
- fastighetsskatt

Sökanden skall uppmanas att söka skattejämkning.

Beträffande fastighet som möjlig realiserbar tillgång se punkt 5:2.3.

2.3.5 Bistånd till hyra under institutionsvistelse

Ensamstående person som under längre tid är intagen för vård, exempelvis på sjukvårds- eller kriminalvårdsinstitution (även häkte) eller i hem för vård eller boende kan erhålla bistånd till hyra enligt följande:

Socialsekreterare

- Försörjningsstöd utgår till skälig hyra, dock längst 6 månader, under förutsättning att den enskilde i annat fall riskerar att bli bostadslös.
- Möjligheten att hyra ut bostaden i andra hand under institutionsvistelsen bör undersökas av den enskilde.

2.3.6 Hyrköp

Vid så kallade hyrköp godtas endast räntan och det ska tydligt framgå i hyreskontraktet vad som är amortering och vad som är ränta. En skälighetsbedömning skall göras avseende räntan så att den ej överstiger normal bankränta. Amortering på lån utgör kapitalbildning och godkänns därför inte. Ränta som betalas på privata lån som det är fråga om godkänns i normalfallet inte. I samband med så kallat hyrköp kan den kostnaden dock jämföras med en kallhyra.

Socialsekreterare

2.3.7 Skäligt rådrom för bostadsbyte

Om hushållets boendekostnad inte kan bedömas som skälig skall den enskilde ges skäligt rådrom för att skaffa en billigare bostad.

Socialsekreterare

Delegation

Skäligt rådtrum är i regel minst fyra månader från den tidpunkt då den enskilde får information om nämndens bedömning. Den enskilde ska aktivt medverka till att sänka sina boendekostnader. Om den enskilde efter skäligt rådtrum väljer att behålla ett boende med en kostnad som inte är skälig, bör försörjningsstöd beräknas utifrån högsta godtagbara boendekostnad. Särskild hänsyn ska tas till om ett eventuellt bostadsbyte medför negativa sociala eller medicinska konsekvenser. Särskild hänsyn skall tas till om det finns barn i familjen.

2.3.8 Tillfälligt boende

För personer som är eller riskerar att bli hemlösa gäller i första hand det egna ansvaret, dock ska kommunens yttersta ansvar alltid vägas in i bedömningen. Socialsekreterare

Tillfälligt boende beviljas restriktivt. Ekonomiskt bistånd till tillfälligt boende på t.ex. vandrarhem bör endast beviljas om sökanden har mycket stora svårigheter att få annat boende och socialtjänsten inte kan erbjuda något alternativ.

Om den som fått bistånd till tillfälligt boende och sedan erbjuds mer varaktigt boende tackar nej till detta så förlorar man rätten till tillfälligt boende i och med att behovet av boende kan tillgodoses på annat sätt.

2.4 Hushållsel

Den enskildes faktiska kostnader för hushållsel i hyrd bostad bör godtas om kostnaderna är skäliga i förhållande till hushållets storlek och bostad. Socialsekreterare

Någon enhetlig riktlinje för personer som bor i egen fastighet med eluppvärmning är svår att ge. En individuell prövning måste ske i varje enskilt ärende. Vägledning kan hämtas från Energimyndigheten, som anger att ca 57 % av en el-faktura motsvarar uppvärmning i en fastighet med direktel, 19 % motsvarar varmvatten och 24 % motsvarar hushållsel.

2.5 Hemförsäkring

Den enskildes kostnader för hemförsäkring bör godtas om kostnaderna är skäliga. Den enskilde skall uppmanas att teckna hemförsäkring (motsvarande basnivå) om sådan inte finns och försöka erhålla månadsbetalning. I en del fackföreningsavgifter ingår hemförsäkring. Socialsekreterare

Det finns då inget behov av försörjningsstöd i denna del.

Om skada i hemmet uppstår kan bistånd till hemförsäkringens självrisk beviljas som bistånd för den enskildes livsföring i övrigt. Enhetschef

Delegation

2.6 Arbetsresor

Vid beräkning av skäliga kostnader för arbetsresor bör kostnaden för resor med allmänna kommunikationer beaktas. Bensinkostnad för bil kan utgå, om annat färdmedel saknas eller om bensinkostnaden understiger kostnaden för månadskort. Även arbetssökande som aktivt söker arbete och enskilda som deltar i arbetsmarknadsåtgärder beviljas bistånd till resor enligt ovan. Om Arbetsförmedlingen fattat resebeslut kan bistånd utgå till egenavgiften.

Socialsekreterare

2.7 Avgift för arbetslöshetskassa/fackförening

Bistånd till avgifter för arbetslöshetskassa/fackförening skall utgå med det belopp som gäller för den organisation den enskilde tillhör. Den enskilde skall ansöka om reducerad avgift i de fall det är möjligt.

Socialsekreterare

3 Bistånd till livsföringen i övrigt, 4:1 SoL

3.1 Läkarvård och tandvård

3.1.1 Läkarvård, tandvård och medicin

Bistånd till läkarvård, tandvård och receptbelagd medicin ingår i det bistånd den enskilde kan ha rätt till för sin livsföring i övrigt och utgår med det faktiska beloppet under förutsättning att den enskilde har försörjningsstöd eller har inkomst med högst motsvarande summa. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till kostnader som ej ingår i högkostnadsskyddet enligt följande: mammografi, gynekologisk hälsokontroll samt urologisk hälsokontroll. Avseende medicin är förutsättningen att den ingår i högkostnadsskyddet. Undantag kan dock i särskilda fall ske. Läkemedel, hjälpmedel/förbrukningsmaterial ska vara föreskrivet av behörig hälso- och sjukvårdspersonal.

Om biståndsbehovet bedöms vara kortvarigt och den enskilde själv kan tillgodose sitt behov inom rimlig tid bör detta tas med vid bedömningen av omfattningen av biståndet till tandvård.

Avseende tandvård gäller följande:

Ekonomiskt bistånd utgår i första hand till akut tandvård.

- Akut tandvård beviljas efter uppvisande av intyg/kvitto. Det måste framgå att det är akut tandvård, såsom behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador.

Socialsekreterare

Bistånd till nödvändig tandvård kan beviljas personer som under minst 6 månader har haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen och som inte inom rimlig tid förväntas öka sina inkomster.

Delegation

- Bistånd till nödvändig tandvård, maxbelopp 30 % av prisbasbeloppet.
- Bistånd till nödvändig tandvård med belopp därutöver.

Socialsekreterare

Enhetschef

Kostnadsförslag ska inkomma från den enskilde vid ansökan om nödvändig tandvård. Bistånd kan utgå till undersökningskostnaden om den enskilde i övrigt är berättigad till försörjningsstöd. I det fall kostnadsförslaget överstiger referenspris med betydande del skall den enskilde inkomma med ytterligare ett kostnadsförslag från annan tandläkare.

Tandvården skall utföras av folktandvården eller av tandläkare ansluten till allmänna tandvårdsförsäkringen.

När bistånd beviljas till tandvård och där delbetalningar görs över längre period, skall beslutet också innefatta ett tidsperspektiv på längst 6 månader. Behandlande tandläkare skall informeras om att när behandling tar längre tid än 6 månader skall kontakt alltid tas med den som beviljat biståndet.

Beslutet skall prövas månadsvis med en reservation om eventuella inkomster överstigande försörjningsstödet under den tid behandlingen varar. I beslutet ska framkomma ”Vid *långvarigt* ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas månadsvis”

Tandvård som utförts före ansökan ska inte beviljas utan betraktas som en skuld.

Ekonomiskt bistånd utgår ej till uteblivna tandläkarbesök.

3.1.2 Sjukhusvård

Sjukhusavgift kan beviljas som försörjningsstöd under förutsättning att den enskilde uppbär försörjningsstöd eller har inkomst med högst motsvarande summa. Avdrag görs motsvarande riksnormen för livsmedel för den period sjukhusvistelsen varat. Den enskilde skall uppmanas att ansöka om nedsättning av vårdavgift.

Socialsekreterare

Bistånd till uteblivna besök utgår ej.

3.1.3 Sjukresor

Egenavgiften enligt gällande belopp (80 kr/enkel resa, nivå år 2015) kan beviljas som ekonomiskt bistånd till vårdgivare inom Västernorrland, om resan är en förutsättning för att vården ska kunna genomföras. Resterande kostnad får sökas via sjukvården.

Socialsekreterare

3.2 Glasögon/kontaktlinser

Bistånd till glasögon ingår i bistånd till livsföringen i övrigt och kan beviljas om ordination av optiker/ögonläkare finns eller om nya glasögon behövs på grund av olycksfall och ingen försäkring täcker behovet.

Socialsekreterare

Gällande bistånd till glasögon skiljer men kring om behovet av nya glasögon uppstått genom olycksfall eller oaktsamhet. Rätten till bistånd utgår inte om den enskilde förolyckat sina glasögon genom oaktsamhet eller om de skadats pga. att den enskilde inte handhar sina glasögon på ett aktsamt sätt (jmf KR 2008 målnr. 4986).

Kostnadsförslag skall alltid inhämtas. Bistånd till glasögon kan då utgå till faktiskt kostnad för synundersökning, både max 1,4 % av basbeloppet samt billigaste ofärgade standardglas. Bistånd till glasögon utgår maximalt vartannat år.

Progressiva glas kan beviljas efter individuell bedömning och då det är styrkt med intyg från ögonläkare/optiker. Billigaste alternativet skall beviljas. Kostnader för färgade glas eller andra specialglas beviljas endast av medicinska skäl och efter ordination av ögonläkare. Den extra kostnaden godtas om speciell slipning eller behandling är det enda alternativet för att korrigera sökandens synfel.

Glasögon prioriteras framför kontaktlinser då det är en billigare lösning på sikt. Läkarintyg eller psykologutlåtande som styrker behovet av linser skall inlämnas.

3.3 Hemutrustning (möbler och husgeråd)

3.3.1 Allmänt

När behovet av försörjningsstöd understiger sex månader, bör inte annat än i undantagsfall, ekonomiskt bistånd till hemutrustning beviljas.

Socialsekreterare

Ekonomiskt bistånd till hemutrustning beviljas efter prövning i varje enskilt fall och bedöms efter bostadens beskaffenhet, familjens storlek och sammansättning samt eventuellt särskilda behov. Den sökande får inkomma med lista på vad som behövs. En ung person upp till 25 års ålder kan få nöja sig med en betydligt enklare standard. De unga som flyttar hemifrån förväntas planera för sin flyttning till eget boende. Undantag görs om den unge personen av sociala skäl ej kan bo kvar hemma. Hembesök skall göras vid bedömning av behovet av hemutrustning, eventuellt lånade möbler ska vara återlämnade innan hembesöket eller så skall den sökande verifiera vem ägaren till de lånade möblerna är. Bedömningen av biståndets storlek skall göras utifrån aktuell hemutrustningslista. Vid skilsmässa och separation från sammanboende skall bohaget delas.

3.3.2 Riktlinjer

Ekonomiskt bistånd till hemutrustning enligt nedan kan beviljas när det föreligger ett beräknat långvarigt behov av försörjningsstöd och den sökande står utan utrustning eller medel därtill.

Delegation

För hemutrustning kan bistånd beviljas med maximalt 25 % av prisbasbeloppet. Beloppet avser en vuxen person.

Socialsekreterare

För familj kan bistånd beviljas med maximalt 30 % av prisbasbeloppet.

Bistånd med belopp därutöver.

Enhetschef

Bistånd kan beviljas till inköp av TV med högst 3 % av prisbasbeloppet.

Socialsekreterare

3.4 Flyttkostnader

Ekonomiskt bistånd till kostnader för flyttning kan beviljas under förutsättning att flyttningen är motiverad av ekonomiska, sociala eller medicinska skäl.

Socialsekreterare

I normalfallet omfattar biståndet kostnader för en flytt med hjälp av befintligt nätverk med hjälp av bil och släpvagn. Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader kan då beviljas till drivmedel och ev hyra av släpvagn. Den som, på grund av särskilda skäl, ej kan ombesörja sin flyttning på egen hand kan beviljas bistånd till flytthjälp genom flyttfirma. Sökanden skall till handläggaren lämna kostnadsförslag från tre flyttfirmor.

Möjlighet att erhålla flyttbidrag och starthjälp via Arbetsförmedlingen skall i första hand undersökas.

I samband med att bistånd till flyttkostnad beviljas ska den sökande styrka att den gamla bostaden sagts upp och att kontrakt finns på en ny bostad.

Bistånd till flyttkostnader kan beviljas med max 30 % av prisbasbeloppet.

Socialsekreterare

Bistånd med belopp därutöver.

Enhetschef

Det är en policy kommuner emellan att flyttkommunen beviljar första månadens hyra och uppehälle vid flytt till annan kommun. Om den enskilde ansöker om bistånd till flyttkostnad först när flytten ägt rum, är det inflyttningsskommunen som skall pröva ansökan.

3.4.1 Flyttstädning

Ombesörjs av den enskilde.

Enhetschef

Om den enskilde inte kan utföra flyttstädningen själv kan ekonomiskt bistånd i undantagsfall beviljas till städningen. Om städfirma skall anlitas skall den enskilde inkomma med kostnadsförslag. Om kostnadsförslaget är orimligt högt skall den enskilde inkomma med kostnadsförslag från fler städfirmor.

3.4.2 Magasineringskostnad

Om en hyresgäst överger en lägenhet med alla tillhörigheter eller blir avhyst är det hyresvärden som ansvarar för hyresgästens tillhörigheter i sex månader (JB 12 kap 27§ (Hyreslagen)). I vissa fall, exempelvis vård eller verkställande av straff, kan det vara befogat att BAS-nämnden under en begränsad tid, maximalt 6 månader, beviljar bistånd till magasineringskostnad.

Enhetschef

Delegation

Den enskilde står för kontrakt gentemot magasineringsfirman. Bedömningen skall även grunda sig på bohagets skick och storlek samt om kostnaderna för magasineringen överstiger kostnaden för nyanskaffning av bohag.

3.5 Sanering av bostad

Sanering av bostad kan beviljas upp till 25 % av prisbasbeloppet.

Enhetschef

Vid sanering av bostad i samband med flyttning, skall den enskilde inkomma med kostnadsförslag. Om kostnadsförslaget är orimligt högt skall den enskilde inkomma med kostnadsförslag från fler städfirmor.

Bistånd till sanering avseende dödsbo beviljas endast när den avlidne innehaft ett andrahandskontrakt och BAS-förvaltningen innehaft förstahandskontraktet.

I vissa fall krävs sanering av en bostad innan den som bor i bostaden kan få bistånd i form av hemtjänst. Den enskilde kan då få bistånd till kostnad för sanering.

3.6 Resor

3.6.1 Umgängesresor

I första hand ska vårdnadshavarna göra upp om de ekonomiska förhållandena mellan sig. Socialtjänsten ska enligt barnkonventionen stimulera umgänge med båda parter. Om det finns ekonomiska hinder, som parterna inte kan lösa, ska socialtjänsten göra umgänget möjligt.

Socialsekreterare

Bistånd till resekostnader kan beviljas i samband med umgänge om inkomsten inte överstiger normen för försörjningsstöd. Vid bedömningen skall hänsyn tas till barnets ålder, kostnaden för resorna, färdstätt samt dom eller avtal om umgänge. Billigaste lämpliga färdstätt skall användas.

Bistånd till umgängesresor beviljas i första hand enkel väg. Föräldrarna skall dela på kostnaden. Innan bistånd beviljas skall utredas om boendeföräldern kan ta del av kostnaden. I de fall utövandet av umgängesrätten förutsätter resor till annan ort inom Sverige kan bistånd utgå till högst två resor per månad.

Umgängesresor kan även beviljas utanför Sverige. Man bör dock beakta vad en låginkomsttagare i allmänhet skulle ha råd med.

Om barn är placerade ska ansvarig socialnämnd stå för umgängeskostnader.

3.6.2 Lokala resor/rehab

Vuxna, som deltar i rehabilitering i öppenvård, kan vid särskilda skäl beviljas ekonomiskt bistånd till lokala resor. Billigast lämpliga färdstätt skall användas.

Socialsekreterare

Delegation

I sådana fall skall beslutet bekräftas med ex. intyg, kallelse eller kvitto.

3.7 Personliga kostnader vid institutions/sjukhusvistelse (fickpengar)

Fickpengar kan beviljas i samband med vistelse vid institution, sjukhus eller liknande och där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Bistånd kan då beviljas med belopp motsvarande personliga kostnader i riksnormen minus mat (fn 290:-/v). Därutöver får sökande ansöka om t ex hemresor. Socialsekreterare

Bistånd till kläder kan beviljas person som vistats i fängelse minst sex månader med max 5 % av prisbasbeloppet/år. Behovet ska dock först prövas hos Kriminalvården.

Intagen i häkte och på kriminalvårdsanstalt är inte berättigade till försörjningsstöd. Vid en strafftid på max sex månader kan boendekostnad beviljas om personen ej har möjlighet att hyra ut bostaden i andra hand eller annars riskerar bostadslöshet. Häktade personer kan hos kriminalvården ansöka om häktesbidrag, kostnad för telefonsamtal, akut tandvård samt glasögon i vissa fall. För personer inskrivna inom kriminalvården ansvarar kriminalvården för kostnader avseende akut tandvård, glasögon. Mer grundläggande tandvård kan beviljas av kriminalvården då en intagen avtjänar fängelse i minst tre år.

3.8 Kostnader vid ansökan om skilsmässa

Att ansöka om skilsmässa hos tingsrätten medför en kostnad. Giftna par, som separerat, kan inte ansöka om bostadsbidrag eller underhållsstöd om de inte skiljer sig. Socialsekreterare

Bistånd kan beviljas för den del av kostnaden som tillfaller biståndsberättigad make. Föreligger särskilda skäl kan hela kostnaden beviljas.

3.9 Advokatkostnader och rättshjälp

Ekonomiskt bistånd till advokatkostnader bör som regel ej beviljas. Enhetschef

Rättshjälp beviljas enligt lagen om allmän rättshjälp och eventuell rättshjälpsavgift kan beviljas efter bedömning av ärendets art och den enskildes egen förmåga.

3.10 Förebyggande och rehabiliterande insatser

3.10.1 Bistånd till anskaffande av ID-kort

En person som har försörjningsstöd har rätt till bistånd vid anskaffande av ID-kort till faktisk kostnad. Max vart 5:e år. Socialsekreterare

Delegation

3.10.2 Trygghetslarm

Den som har behov av trygghetslarm får medräkna kostnaden för larmet som godkänd utgift vid beräkning av försörjningsstöd.

Socialsekreterare

3.11 Begravningskostnader

3.11.1 Begravningskostnad

Begravningskostnader skall ersättas av dödsboet. När tillgångar saknas i dödsboet eller då de är för knappa finns möjlighet för BAS-nämnden att bevilja ekonomisk hjälp enligt 4 kap 1 § SoL till hela eller del av begravningskostnaden. Bistånd till begravningskostnader beviljas efter avdrag av dödsboets eventuella tillgångar. Skäliga kostnader för kista, svepning, kistdekoration, en annons, minnesstund, transport, urna, borgerlig officiant, gravplats samt gravsten godtas. Bistånd till begravningskostnader kan beviljas upp till 50 % av prisbasbeloppet. Ekonomiskt bistånd utgår generellt ej till handbuketter, tackkort, tackannonser eller minnesalbum.

Socialsekreterare

Gällande begravningskostnader för asylsökande tillkommer kostnader för gravöppning och gravupplåtelse eftersom asylsökande ej har betalt begravningsavgift. I dessa fall kan bistånd till begravningskostnader beviljas utöver 50% av prisbasbeloppet.

Enhetschef

Eventuella kostnader för tömning och städning av den avlidnes bostad ersätts ej. Detta är fastighetsägarens ansvar.

Bistånd mot återkrav kan ges i vissa fall.

3.11.2 Kostnad i samband med närståendes begravning

Till sökande som är berättigad till försörjningsstöd kan bistånd beviljas för täckande av kostnader i samband med närståendes begravning. Det kan gälla:

Socialsekreterare

- Resa till begravning inom Sverige, med billigast färdstätt.
- Blommor i samband med begravningen, upp till 1,6 % av prisbasbeloppet (fn 712:- år 2015).
- Sorgkläder med belopp upp till max 2 klädnormer.

Som närstående betraktas föräldrar, egna eller makes barn och syskon eller annan person som stått sökanden nära.

3.12 Riktade insatser till barnfamiljer

3.12.1 Spädbarnsutrustning

Bistånd till spädbarnsutrustning skall prövas individuellt och efter behov och kan utgå under förutsättning att man haft försörjningsstöd i minst 6 månader

Socialsekreterare

Delegation

eller legat i nivå med försörjningsstödsnormen, vid första barnets födelse med högst 8 % av prisbasbeloppet. Bistånd till barnvagn samt halva resterande belopp betalas ut innan barnets födelse och resterande efter barnets födelse.

Vid andra, tredje barnet o.s.v. så är det behovet i det enskilda fallet som bestämmer hur mycket som skall beviljas till spädbarnsutrustning, max 4 % av prisbasbeloppet.

Barnbilstol kan beviljas vid särskilda behov, max 2 % av prisbasbeloppet.

3.12.2 Barns inkomster

Enligt 4 kap 1a§ SoL får hemmavarande barns och skolungdomars, under 21 år, inkomster ej räknas med vid familjers ansökan om försörjningsstöd innan de överstiger ett prisbasbelopp per år (se Socialstyrelsens Meddelandeblad nr 7/2013).

3.12.3 Bistånd till Dator

Familjer med barn i skolålder, från förskoleklass t.o.m. gymnasiet (oftast 6-19 år), som ansöker om bistånd till dator kan beviljas bistånd upp till max 5 % av prisbasbeloppet. Bistånd ges endast till en dator per barnfamilj. Bistånd kan även ges till kostnad för inköp/startavgift av modem. För familjer med långvarigt försörjningsstöd ges bistånd till utbyte av dator högst en gång vart tredje år.

Socialsekreterare

3.12.4 Bistånd till ungdomar som tar studenten

Familjer som ansöker om bistånd för att deras barn tar studenten (går ut gymnasiet) kan beviljas max 2,5 % av prisbasbeloppet avseende kläder, mössa och kalas om biståndsrätt enligt SoL föreligger för hushållet i övrigt.

Socialsekreterare

3.12.5 Extra försörjningsstöd till jul

Barnfamiljer med barn i ålder t.o.m. årskurs 9 beviljas extra försörjningsstöd till jul med 300 kronor per barn. Familjen skall ansöka om extra försörjningsstöd till jul månaden innan, dvs inför december månads normberäkning. För att vara berättigad till detta extra försörjningsstöd skall familjen ha uppburit försörjningsstöd för november månad aktuellt år.

Socialsekreterare

Bistånd till extra försörjningsstöd till jul gäller även umgängesbarn. Samma villkor som ovan gäller.

3.12.6 Födelsedagspeng

Barnfamiljer med barn i ålder t.o.m. årskurs 9 beviljas extra försörjningsstöd till födelsedagsfirande med 300 kronor per barn.

Socialsekreterare

Familjen skall ansöka om extra försörjningsstöd till födelsedag månaden innan barnets födelsedag.

Delegation

För att vara berättigad till detta extra försörjningsstöd skall familjen ha uppburit försörjningsstöd månaden innan.

Bistånd till extra försörjningsstöd till födelsedag gäller även umgängesbarn. Samma villkor som ovan gäller.

3.12.7 Fritidsaktivitet för barn med långvarigt försörjningsstöd

Sedan 140701 finns en bestämmelse i SoL 4 a kap om att hushåll med barn i årskurs 4-9 som mottagit försörjningsstöd i minst sex månader den senaste tolv månadersperioden ska ha rätt till ersättning från socialnämnden för kostnader för barnens deltagande i fritidsaktiviteter, kallat fritidspeng. Socialsekreterare

Fritidspengen ska inte behovsprövas och är inte ett ekonomiskt bistånd utan en ersättning upp till en viss nivå för faktiska kostnader för barnens fritidsaktiviteter.

Fritidspengen får ersätta högst 3 000 kronor per barn och tolv månadersperiod (2 kap. 1 b socialtjänstförordningen (2001:937), SoF. En tolv månadersperiod behöver inte vara ett kalenderår. Fritidsaktiviteten ska vara regelbunden vilket innebär återkommande, cirka en gång per vecka och den ska vara lärarledd. Fritidspengen kan ersätta kostnader för medlemsavgift, träningsavgift och kursavgift men även kostnader för t.ex. material, utrustning och andra kringkostnader som är nödvändiga för att utöva fritidsaktiviteten kan ersättas. Kostnaden skall styrkas med faktura eller kvitto.

Enbart medlemsavgift i en förening utan deltagande i någon aktivitet utgör ingen grund för fritidspeng.

Fr.o.m 160101 avskaffas fritidspengen och ersätts av ett höjt belopp i riksnormen för barn i åldersgruppen 7-18 år och för skolungdomar i åldersgruppen 19-20 år. Det höjda beloppet motsvarar beloppet för fritidspeng på årsbasis.

3.12.8 Ungdomar som beviljats eget boende

Ungdomar som beviljats eget boende av BAS-nämnden, även ensamkommande flyktingbarn/ungdomar, kan studera med försörjningsstöd på gymnasienivå dock längst till 21 års ålder. Behovet kan därefter tillgodoses via studielån. Normbelopp i riksnorm för ungdom i aktuell ålder tillämpas. Socialsekreterare

För ungdomar som saknar grundskolekompetens kan bistånd utgå om behovet inte kan tillgodoses genom studiemedel. Studierna skall då ingå i planering tillsammans med Arbetsförmedlingen och en tydligt Genomförandeplan skall upprättas.

4 Skulder

Ekonomisk hjälp till skulder beviljas normalt sett ej. Undantag kan göras för hyres- och/ eller elskulder.

4.1 Hyresskulder/elskulder

I situationer där en hyresskuld eller elskuld uppstår har den enskilde god tid på sig att korrigera skulden utan att hot om avhysning eller avstängning av el föreligger. I detta skede skall BAS-nämnden bistå den enskilde med råd och anvisningar om hur skulden kan regleras. Först i de fall den enskilde löper risk att avhysas från sitt boende eller då elen riskerar stängas av kan ekonomiskt bistånd komma ifråga. Om den enskilde har inkomst som överstiger rätten till försörjningsstöd bör hjälpen ges mot återbetalning. Bistånd till hyresskulder kan beviljas i följande fall:

- Skuld som uppstått under tid då sökande av godtagbara skäl ej haft egna inkomster som räckt till hyran och om ansökan hade gjorts när hyresskulden uppkom hade sökanden haft rätt till bistånd
- De sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle bli för stora vid eventuell avhysning
- För äldre och psykiskt/fysiskt sjuka där alternativt boende ej går att ordna
- Då synnerliga skäl föreligger

Vid upprepade hyresskulder ska restriktivare bedömning göras. För att undvika ytterligare hyresskuld skall hushåll som beviljats hyresskuld följas upp.

Boendeskulder;

- max 3 månader under en 12-månadersperiod
- därutöver

Socialekreterare
Enhetschef

Elskulder;

- max 30% av basbelopp under en 12-månadersperiod
- därutöver

Socialekreterare
Enhetschef

I de fall där BAS-nämnden har förstahandskontrakt är det ytterst viktigt att kontrollera så att hyrorna blir inbetalda. Kommunen hamnar annars hos Kronofogdemyndigheten och erhåller betalningsanmärkning.

4.2 Boende och vräkning barnfamiljer

I situationer när barnfamiljer har hyresskulder måste BAS-förvaltningen särskilt beakta hur en vräkning och ett bostadsbyte kan påverka barnen.

Om familjen har boendekostnader som överstiger av nämnden fastställda högsta godtagbara boendekostnad skall möjligheten att byta bostad undersökas. Barnets situation med tanke på skolgång och kamrater skall beaktas om bytet innebär byte av bostadsområde. Vräkning av barnfamiljer skall undvikas i den mån det är möjligt. Barns behov av kontinuitet i förskola och skola skall i detta avseende i hög grad beaktas.

5 Inkomster och förmögenhet

5.1 Inkomster

Vid beräkning av behovet av försörjningsstöd görs avdrag helt för hushållets samtliga faktiska inkomster. Detta är samtliga sjukförsäkringsförmåner och andra ersättning såsom lön, avgångsvederlag, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, sjukpenning, föräldrapenning, pension, underhållsstöd, barnbidrag, efterlevandestöd till barn, arvodesdelen i familjehemsersättningen, studiemedel, arvodesdelen i vårdbidraget, osv.

Från och med första juli 2013 får hemmavarande barns och skolungdomar, under 21 års, inkomster ej räknas med innan de överstiger ett prisbasbelopp per år. Om inkomsten överstiger ett basbelopp får den avräknas den del av familjens kostnader som avser barnet/ungdomen, inklusive deras del av boendekostnaden.

Inkomster som hushållet inte kan förfoga över skall dock inte tas med, t ex överskjutande skatt som tas i anspråk av kronofogdemyndigheten eller där överförmyndare kontrollerar barns tillgångar och inte ger samtycke till uttag.

Avdragsreglerna omfattar däremot inte tillfälliga bidrag från stiftelser och fonder. Är en viss inkomst avsedd att täcka en merkostnad som den enskilde har skall inkomsten inte reducera försörjningsstödet, t ex ersättning för merkostnader till följd av funktionshinder såsom handikappersättning, habiliteringsersättning och merkostnadsdelen av vårdbidrag, extra tillägg till studiebidrag för hemmaboende barn, inackorderingstillägg vid gymnasiestudier på annan ort, försäkringsersättning eller skadestånd, ekonomisk del avsett för särskilt ändamål som t.ex ersättning för läkar- eller tandvårdsbehov som uppkommit av skada, fondmedel som utbetalats efter en social bedömning.

Införandet av särskild beräkningsgrund jml 4 kap 1b SoL innebär att de personer som erhållit beslut om särskild beräkningsgrund får behålla 25 % av sin löneinkomst och att den delen inte skall göras avdrag för vid beräkningen av behovet av försörjningsstöd (se Socialstyrelsens

Meddelandeblad nr 7/2013). Perioden för särskild beräkningsgrund är två år.

Delegation

5.1.1 Inkomst och beräkningsperiod

Om en person har kapital och andra tillgångar som kan täcka den sökandes behov av försörjning och livsföring i övrigt skall försörjningsstöd normalt inte utgå. Huruvida en inkomst är skattepliktig eller inte har ingen betydelse. Exempel på kapital och andra tillgångar är kontanter, aktier, arv, obligationer, pensionsförsäkringar, ersättningar från försäkringsbolag, fordon, husvagn och andra realiserbara tillgångar.

Socialsekreterare

Införandet av särskild beräkningsgrund jml 4 kap 1b SoL innebär att personer som erhållit särskild beräkningsgrund har rätt att ha ett sparande som motsvarar den del av inkomsten som ej räknas med vid beräkningen av försörjningsstödet. Perioden för särskild beräkningsgrund är två år.

5.2 Kapital och andra tillgångar

Om en person har kapital och andra tillgångar som kan täcka den sökandes behov av försörjning och livsföring i övrigt skall försörjningsstöd normalt inte utgå. Huruvida en inkomst är skattepliktig eller inte har ingen betydelse. Exempel på kapital och andra tillgångar är kontanter, aktier, arv, obligationer, pensionsförsäkringar, ersättningar från försäkringsbolag, fordon, husvagn och andra realiserbara tillgångar.

Införandet av särskild beräkningsgrund jml 4 kap 1b SoL innebär att personer som erhållit särskild beräkningsgrund har rätt att ha ett sparande som motsvarar den del av inkomsten som ej räknas med vid beräkningen av försörjningsstödet. Perioden för särskild beräkningsgrund är två år.

5.2.1 Skadestånd och försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar och skadestånd som den enskilde får för att kompensera ekonomiska förluster ska som regel inte räknas som en tillgång eller inkomst. Ersättningen är avsedd för att den enskilde ska kunna ersätta det förlorade, t ex hemutrustning. Om ersättningen avser förlorad arbetsinkomst bör den dock beaktas som tillgång/inkomst. Detsamma gäller om det ersättningen/skadeståndet avser att ersätta hade kunnat tillgodose den enskildes behov genom att avyttras.

Enhetschef

5.2.2 Barn och ungdomars tillgångar

Barn är aldrig försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar. Har barn tillgångar kan dessa beaktas när det gäller barnets del i familjens kostnader inklusive boendekostnaden eller en ansökan om ekonomiskt bistånd som avser barnet. Barn bör dock kunna ha sparade medel upp till 15 % av prisbasbeloppet utan att det vid ansökningstillfället påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet.

Socialsekreterare

Delegation

Att barnets tillgångar är satta under överförmyndarspärren är inte ett hinder om det avser att täcka barnets behov. Tillgångar som inte kan disponeras skall dock inte tas med vid bedömningen. Det kan vara fråga om försäkringsersättningar som är avsedda att täcka framtida inkomstbortfall, bankmedel eller fast egendom som inte är möjligt att förfoga över på grund av bestämmelser i gåvobrev eller testamente.

5.2.3 Fastigheter

Även fastighet skall räknas som realiserbar tillgång om boendekostnaderna avsevärt överstiger hyran för en tillräckligt stor hyreslägenhet och om ett byte av bostad inte medför påtagliga sociala problem.

Socialsekreterare

Härvid skall ges skäligt rådrum för avyttrande och byte av bostad med max sex månader.

Även fritidshus, skog, tomtmark räknas som realiserbar tillgång.

5.2.4 Bilinnehav

Huvudregeln är att bilinnehav ses som en realiserbar tillgång vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd.

Socialsekreterare

Behov av bil kan finnas för arbetsresor och för att ta barn till förskola i de fall då det saknas allmänna kommunikationer eller den enskilde lider av sjukdom eller funktionshinder. Den enskilde kan också vara i behov av bil, utöver ovanstående, av medicinska skäl. Om bedömning görs att bil behövs får bilen betinga ett värde av högst 50 % av prisbasbeloppet.

5.2.5 Tillgångar som kan undantas

Det kan finnas skäl att låta en enskild person ha kvar tillgångar.

Socialsekreterare

Ålderspensionärer som äger kapital som inte överstiger 50 % av prisbasbeloppet/person bör kunna erhålla försörjningsstöd enligt riktlinjerna.

6 Sakinnehållsförteckning

	Kapitel	Sidan
Advokatkostnader	3.9	24
A-kasse avgift	2.7	19
Arbetslösa	2.1.2	9
Arbetslösa under 25	2.1.3	10
Arbetsresor	2.6	19
Barn och ungdomars inkomster	3.12.2	26
Barn och ungdomars tillgångar	5.2.2	30
Barnperspektiv	1.1.3	6
Begravningskostnader	3.11.1	25
Begravning/närstående kostnader	3.11.2	25
Bilnehav	5.2.4	31
Bostadsnorm	2.3.1	15
Boendekostnad fastighet/bostadsrätt	2.3.4	17
Boendekostnad/institutionsvistelse	2.3.5	17
Dator	3.12.3	26
Egen bostad till ungdomar under 23 år	2.3.3	16
Egna företagare	2.1.1	8
Elskulder	4.1	28
EU/EES medborgare	2.1.7	13
Fackavgift	2.7	17
Fastighet, realiserbar tillgång	5.2.3	30
Feriejobb/sommarjobb	2.1.5	12
Fickpengar	3.7	24
Flyttkostnad	3.4	22
Flyttstädning	3.4.1	22
Fritidsakt. barn långvarigt fs.	3.12.7	27
Fria kulturarbetare	2.1.1	8
Födelsedagspeng, barnfamiljer	3.12.6	26
Försäkringsersättning, inkomst	5.2.1	30
Försörjningsskyldighet	1.6	8
Försörjningsskyldighet, annans barn	1.6.1	8

Glasögon	3.2	20
Hemförsäkring	2.5	18
Hemutrustning	3.3	21
Hyresskulder	4.1	28
Hushållsel	2.4	18
Hyrköp	2.3.6	17
Id-kort	3.10.1	24
Inkomster	5.1	29
Inneboende	2.3.2	16
Jul, extra bistånd	3.12.5	26
Kapital, tillgångar	5.2	30
Kompetenshöjande åtgärder	2.1.2	10
Kompetenshöjande åtgärder under 25 år	2.1.3	10
Kosttillägg	2.2.3	15
Linser	3.2	20
Lokala resor, rehab	3.6.2	23
Läkarvård	3.1.1	19
Magasinering av möbler	3.4.2	22
Matnorm	2.2.2	14
Medicin	3.1.1	19
Missbruk	2.1.1	8
Personliga kostnader/institutionsvist	3.7	24
Psykisk ohälsa	2.1.1	8
Resor, rehabilitering	3.6.2	23
Resor, umgänge	3.6.1	23
Rättshjälp	3.9	24
Sanering av bostad	3.5	23
Sammanboende	1.5	8

	Kapitel	Sidan
Sjukhusvård	3.1.2	20

Sjukresor	3.1.3	20
Skadestånd, inkomst	5.2.1	30
Skilsmässa, kostnader	3.8	24
Skäligt rådrom, bostadsbyte	2.3.7	17
Spädbarnsutrustning	3.12.1	25
Studentfirande	3.12.4	26
Studerande	2.1.4	11
Särskild beräkningsgrund, inkomst	5.1	29
Särskild beräkningsgrund, sparande	5.2	30
Tandvård	3.1.1	19
Tillfälligt boende	2.3.8	18
Tillgångar, barn	5.2.2	30
Tillgångar, undantag	5.2.5	31
Trygghetslarm	3.10.2	25
Umgänge med barn	2.2.1	14
Umgängesresor	3.6.1	23
Ungdomar med eget boende	3.12.8	27
Utlandsvistelse	2.1.6	12
Vräkning, barnfamiljer	4.2	28
Återkrav	1.3	7